

Úroky, splátky

Právnícké výpočty

Adam Ptašník

2009

Základní pojmy

- **Jistina:** částka, která byla předmětem závazku - základ, ze kterého se počítají úroky
- **Sazba (úroková míra):** koeficient pro výpočet úroku za určitou dobu (např. rok, vyjádřen „p.a.“)
- **Úrok:** příslušenství pohledávky vyjadřující hodnotu peněz (zvyšuje se v závislosti na čase)
- **Kapitalizace:** připočtení úroku k jistině

Sazby ČNB

- **2T Repo** – nejvyšší úroková míra poskytována ČNB komerčním bankám za zapůjčenou jistinu oproti cenným papírům na dobu 2 týdnů
- **Lombadní** – úroková míra, za kterou půjčuje ČNB přes noc prostředky komerčním bankám – horní mez krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu
- **Diskontní** – úroková míra, za kterou komerční banky ukládají přes noc prostředky u ČNB – dolní mez krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu

www.cnb.cz

Příklady sazeb

- **Polovina diskontní sazby** (úroky z vkladů na běžném účtu: [§ 714 ObZ](#))
- **Polovina lombardní sazby** (úroky z vkladů na vkladovém účtu: [§ 718 ObZ](#))
- **Dvojnásobek diskontní sazby** (úrok z prodlení do 27. 4. 2005: [§ 1 NÚ](#))

Způsoby úročení

- **Jednoduché** – úroky jsou odděleny od jistiny (úroky z prodlení: [§ 517/2 OZ](#))
- **Složené** – úroky se vždy po určitém čase kapitalizují
 - ročně (úroky z vkladů na vkladovém účtu: [§ 718 ObZ](#))
 - měsíčně (úroky z vkladů na běžném účtu: [§ 714 ObZ](#))
 - spojitě – v každém okamžiku (v právních předpisech se nevyskytuje)

Úroky z prodlení - sazby

- OZ: Repo sazba + 7 procentních bodů ([§ 1 NÚ](#))
- ZP: Dle OZ ([§ 326 ZP](#))
- ObZ obecná: Smluvní, subsidiárně dle OZ ([§§ 369/1 ObZ](#))
- ObZ s vkladem společníka: 20 % ([§ 80/2 ObZ](#))

Úroky z prodlení

- Vznikají první den prodlení, dále se jen mění jejich výše
- Promlčení nastává po 3 letech od vzniku (§ 110/3 OZ)

Úroky z prodlení vs. smluvní pokuta

Úroky z prodlení

- Ze zákona i smluvní
- Zajišťuje pouze včasnost plnění
- Plnění pouze peněžité
- Zvyšují se s časem

Smluvní pokuta

- Pouze ze smlouvy
- Zajišťuje jakoukoli povinnost
- Jakékoli plnění, popř. i jiná povinnost
- Konstantní

Penále...?

Úroky dle ZSDP

- **Úrok z prodlení (§§ 63 – 64 ZSDP):**
správně vyměřená daň, nedoplatek nebo přeplatek (zaviněný správcem) po splatnosti
 - repo sazba + 14 procentních bodů
- **Úrok při posečkání (§ 60 ZSDP):**
odložení splatnosti (i do splátek)
 - repo sazba + 7 procentních bodů

Jednorázové sankce dle ZSDP

- **Penále** ([§ 37b ZSDP](#)): dodatečně vyměřená daň správcem (neplatí se u dodatečného daňového přiznání)
 - 20 % z dodatečně vyměřené částky, je-li zvyšována daň nebo snižován její odpočet
 - 5 % z dodatečně vyměřené částky, je-li snižována daňová ztráta
- **Zvýšení daně** ([§ 68 ZSDP](#)): daňové přiznání není podáno včas
 - až 10 % z daně

Opětující se plnění, splátky

- Každé plnění/splátka má **vlastní režim** ([§ 103 OZ](#))
- Promlčení ([§ 110/3 OZ](#))
 - 3 roky
 - 10 let po pravomocném přiznání nebo uznání
- Ztráta výhody splátek ([§ 565 OZ](#)) – nastává **okamžikem splatnosti nesplacené splátky** za podmínek
 - je-li možnost ztráty **dohodnuta nebo stanovena**
 - je-li ztráta **uplatněna** do splatnosti příští splátky

Souběhy dluhů

- Podmínky:
 - dlužník poskytuje věřiteli plnění
 - má vůči věřiteli více dluhů stejného druhu
 - neoznačí dluh, na který plní

Úhrada dluhů v souběhu - ZSDP

- Určení daně (§ 59/2 ZSDP):
 - dlužníkem
 - dlužníkem na výzvu správce
 - správcem
- V rámci daně vždy (§ 59/5 ZSDP)
 - náklady řízení
 - pokuty a penále
 - zvýšení daně
 - nejstarší nedoplatky daně
 - běžné platby daní
 - úrok

Úhrada dluhů v souběhu – ObZ

- Podle **zajištění**, a to nejdříve nejméně zajištěné ([§ 330/4 ObZ](#))
- Stejně zajištěné v pořadí **splatnosti** ([§ 330/4,1 ObZ](#))
- Se stejnou splatností **poměrně**
- V rámci dluhu v pořadí ([§ 330/1,2 ObZ](#)) :
 - příslušenství (úroky)
 - jistina
 - náhrada škody z tohoto dluhu

Úhrada dluhů v souběhu - OZ

- zrušený [§ 73 OZ](#) (do 31. 12. 1991):
 - podle pořadí splatnosti
 - v rámci stejného dluhu:
 - příslušenství
 - jistina
- Aktuálně ?

Úhrada dluhů v souběhu – OZ

- Dle zrušeného [§ 73](#)?
 - + výklad podle toho, co úkon obvykle znamená
 - jaký pak mělo smysl jeho zrušení?
- Analogicky s ObZ ([§ 330](#))?
 - + nejbližší právní předpis
 - ustanovení v OZ existovalo, ale bylo zrušeno
- Výběr na věřiteli?
 - + § 73 zrušen novelou přinášející smluvní svobodu (zák. č. [509/1991 Sb.](#))
 - ObZ je mnohem volnějš, ale toto stanoveno je
- Bezdůvodné obohacení?
 - + neplatnost plnění pro jeho neurčitost
 - nespravedlivé, jestliže si věřitel nemůže ponechat plnění dlužníka

Úhrada dluhů v souběhu – ZP

- ? – odkazuje pouze na OZ ([§ 326 ZP](#))

Použité předpisy

- OZ: Zákon č. [40/1964 Sb.](#), občanský zákoník ([§§ 73](#), [103](#), [110/3](#), [121/3](#), [517/2](#), [544-545](#), [565](#))
- ObZ: Zákon č. [513/1991 Sb.](#), obchodní zákoník ([§§ 80/2](#), [330](#), [369/1](#), [502](#), [714](#), [718](#))
- ZP: Zákon č. [262/2006 Sb.](#), zákoník práce ([§ 326](#))
- ZSDP: Zákon č. [337/1992 Sb.](#), o správě daní a poplatků ([§§ 37b](#), [59](#), [60](#), [63](#), [64](#), [68](#))
- NÚ: Nařízení č. [142/1994 Sb.](#), kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoník